KYPÄRÄ I Vuonna 1982 astui lopulta voimaan kauan puhuttu mopoilijoitten kypäräpakko. Kuten arvata vain saattoi, Salokylän vanhat ukot eivät nielleet tätä lakimuutosta suinkaan muki-sematta. Iät ja ajat äijät olivat tehneet pilkki- ja kauppareissujaan mopolla, eikä kukaan vi-ranomainen ollut juurikaan heidän enemmän ja vähemmän vaaralliseen mopoiluunsa sen kummemmin puuttunut. Pappatunturin tai Soliferin pukille noustiin epäröimättä, kunhan nyt kädet ja jalat vain jotenkin toimivat, näöstä ja kuulosta ei ollut niin väliä. Liikennesäännöt tunnettiin miten tunnettiin, mutta ei kai se niin tärkeää ollut, kun niillä tuttuakin tutummilla kyläteillä enimmäkseen vain ajettiin ja korkeintaan muutaman kerran vuodessa poikettiin kirkonky-lään apteekkiin tai terveyskeskukseen. ”Ai mikä ihmeen kärkikolomio? Oisko siihen ris-teykseen tullessa muka pitäny jarruttoo? Eihän sieltä eilenkään autoo tullu, kun mie kiännyin isommalle tielle”, oli muuankin mopoileva papparainen tuumannut rauhallisesti erään läheltä piti –tilanteen jälkeen. Elettiin vielä sitä aikaa, jolloin kaikki tunsivat toisensa läpikotaisin kyläyhteisössä. Siksi mopoukkojakin tiedettiin varoa etukäteen. Kun vanha mies ajaa körötteli mopedilla Salo-kylän mutkaisella ja kapealla tiellä, se oli melkein sama asia kuin että elävä varoitusmerk-ki olisi liikkunut autoilijan edessä tai sivulla. Auton vauhtia hidastettiin vaistomaisesti, ja melkeinpä mihin tahansa mopoukon äkilliseen päähänpistoon tiedettiin varautua jo hy-vissä ajoin. Ei ollut ollenkaan tavatonta, että yhtäkkiä äijä vain töytäisi menopelillään pientareelta keskelle tietä tai kääntyi jollekin hiekkatielle ikään kuin olisi vasta viime het-kellä muistanut menonsa määränpään. Kummallisen vähän liikenneonnettomuuksia kuitenkaan koskaan tapahtui. Kai noina vanhoina hyvinä aikoina Luojakin piti paremmin omistaan huolen. Tai sitten mo-pomiehillä oli vain merkillisen hyvä onni matkassa. II - Ja Iekko se vuan vieläkii ajeloo mopolla iliman kypäree? kauppias Heinonen naurahti tiskin takaa eräänä heinäkuun lauantaiaamuna. Mutikaisen Einari, eräs iäkkäistä liikennepeikoista kenties tunnetuin, oli ostamas-sa kyläkaupasta perusostoksiaan, joihin kuului pätkä lauantaimakkaraa, pari purkkia pu-naista maitoa, sillipurkki, pussillinen sätkätupakkaa ja kuusi pulloa keskiolutta. Aluksi näytti, ettei Einari reagoinut Heinosen lausahdukseen millään tavalla. Einari kun oli vä-hän sellainen erikoinen yksineläjä muutenkin. Kukaan ei tuntunut oikein tietävän, kuin-ka hän ylipäätään oli Salokylän asukkaaksi päätynyt, millä hän eli ja missä hänen su-kunsa mahtoi olla – jos sitä sitten enää olikaan. Olipa kesä tai talvi, Einarilla tuntui koko ajan olevan sama musta pitkä palttoo päällään, iänikuiset nahkasaappaat jaloissaan, paksu tukka taaksepäin vedettynä, silmät kuopilla ryppyisillä kasvoilla ja aina yhtä yrmeä ja epäluuloinen ilme koko maailmaa koh-taan. Koskaan hän ei ihmisiä suoraan silmiin katsonut, eikä tuntunut ikinä juuri kehen-kään oikein luottavan. Oli jo totuttu, että Einari puhui usein itsekseen. Vasta pidemmän tuttavuuden jäl-keen ihmiset saattoivat oivaltaa, että välillä näihin Einarin monologeihin saattoi sisältyä jokin kysymyskin vastapuolelle. ”Niin… mistä näistä tietää… Vuan oisko tuo sitten lähet-tävä sinne halakomehtään… kun kerta entinen pino on jo teillä poltettu… kuulemma…” - … tässä tiijä kypärästä… onhan tuota mopolla ajettu ilimankii tähän asti… niin kun tässä nyt ei osattas muutennii ajella… vielä nyt jottain kypäriä… kele… Kauppias Heinonen oli pelimiehiä. Hän iski silmää muille kaupan asiakkaille ja muutti ääntään vakavammaksi ja virallisemmaksi niin kuin olisi selittänyt tosi tärkeääkin asiaa: - No onhan se kypärän käyttö tärkeetä jo ihan siun omankii turvallisuutes takia. Ja kun nyt laki on muuttunu, polliisit voivat rätkästä siulle roimat sakot, jos tavottaavat siut tien piältä iliman kypäree. Einari katseli muualle ostoskassinsa kanssa, mutta tietenkin kauppaan yhtä ai-kaa sattuneet Pekka ja Tapani heti oivalsivat, että Lähinnäkauppias oli jälleen osunut kymppiin johdattelevilla puheillaan. Sehän tiedettiin yleisesti, että kaikista kummallisuuk-sistaan huolimatta erikoinen yksineläjä Einari Mutikainen suhtautui lähinnä pelonsekai-sella kunnioituksella kaikkiin viranomaisiin ja yhteiskunnan vallanpitäjiin. Tapani oli

tietävinään, että Einari oli päässyt eläkkeelle mielenterveyssyitten takia. Kenties se oli totta, koska eipä Einarilla näyttänyt olevan sen kummempaa hätää, vaikka Salokylän maatilojen isännät maksoivat hänelle aivan nimellistä palkkaa rengin hommis-ta. Einari kierteli talosta taloon heinää seivästämässä, polttopuita sahaamassa ja pilkko-massa ja pienimuotoisia remonttitöitäkin tekemässä. Lähinnä ruokapalkalla hän näitä as-kareitaan suoritti, ja ehkäpä työ olikin hänelle enemmän sellaista ajan kuluttamista ja mie-len virkistämistä kuin varsinaista elannon tienaamista. Siihen isännät usein vetosivatkin, että täytyihän tälle yksinäiselle väliinputoajalle jotain mielekästä puuhastelua ja sosiaalista elämää järjestää, jos joku kävi paheksumaan, että oliko se nyt ihan oikein ja kohtuullista teetättää hieman yksinkertaisena pidetyllä miehellä maataloustöitä ja sen sellaisia miltei ilmaiseksi. ”Hyväkseen vuan käyttäävät hö-lömöö miestä. Kyllähän nää nuukat verenimijäisännät tiijetään… Heti ne haistaa, ketä voipi viilata linssiin. Vanhoilla vuatteilla ja soppalautasella suavat Iekko-parastakkii nöy-rän apulaisen”, oli muuan kaupunkiin muuttanut entinen salokyläläinen kerran kaupalla todennut, kun Einarin oli nähty menevän Hataran taloon tuorerehua tekemään. - Niin että alahan Iekkokii hankkimaan sitä kypäree. Ettei joku kyläläinen polta sinnuu tieliikennelain rikkomisesta. Isoja sakkoja on ikävee maksella, Heinonen lausui ilme peruslukemilla. Pekka ja Tapani joutuivat pureskelemaan huuliaan, sillä lisäksi heitä huvitti Lä-hinnäkauppiaan uusi tukkatyyli. Kauppias oli palkannut kesäapulaisekseen erään Liima-taisen Sirpan, ja heti sen jälkeen kauppiaan harmaantuneet hiukset olivat muuttuneet aivan kiiltävän mustiksi. Kun kyseessä oli naistenmiehenä tunnettu Pertti Heinonen, tästä äkillisestä muutoksesta ei voitu tehdä kuin yhdenlainen päätelmä. ”Piäs tuas Hurma-Heinonen ommaan elementtiisä. Heti värjäs tukkasa ja kävi laihuttammaan, kun sai tuollasen nuo-ren hempukan apurikseen. Eikös se Sipe oo niitä viime kevvään uusia yloppilaita? Vuan kyllähän tuollasta vasta ajokortin suanutta blondityttöö ihan mielikseen kahteloo… Jos nyt niin kun yhtään terve mies on. Kun oma emäntä on jo ostanu sen Krups-kahvinkeittimen, niin ihmekkös tuo. Mihinkäs siinä silimäs laitat…” Lähinnäkauppiaan uudesta kesätyöntekijästä oli tullut jo muutamassa päivässä kylän kuumin puheenaihe. Tuskin Sirpa oli ollut työsuhteessaan viikkoakaan, kun joku oli jo tiennyt kertoa mukamas ihan luotettavalta taholta kuulleena, että kaupan varastossa oli neuvoteltu palkankorotuksista virka-ajan jälkeen ilman vaatteita. ”Joo! Siellä ne ol ol-leet kuksimassa kello viijen jäläkeen. Miettisen Ulla oli sen ihan omin silimin nähny, kun Pertsa ei ollu muistanu laittoo uluko-ovvee lukkoon. Ihan iliman rihmankiertämee olivat olleet täysissä touhuissa… On siinä kyllä Sinikka-raukalla tietämistä sen Pertin kanssa. Vuan kai se on jo turtunu näihin ukkosa temppuihin, eikä ennee jaksa niistä välittee. Ei-hän sitä suotta Hurma-Heinoseks sanota. Aina sillä on ollu kova vimma naisten perrään. Ja etennii näihin nuorempiin pimuihin…” Kun Einari oli maksamassa ostoksiaan, Lähinnäkauppias otti kypärän hankkimisen jäl-leen puheeksi. - Mistä mie nyt kypäräks muuttusin… kun ei oo kaupunkiinkaan mittään asijoo ennen syksyy… Einari mutisi lattiaan katsellen ja repaleista lippahattuaan syvemmälle päähän vetäen. - No kaupastahan niitä suapi. Vaikkapa tästä meiltä, Heinonen lausui ja hymyili kujeilevasti vuoroaan odottaville Tapanille ja Pekalle. - Ka eipä näillä siun hyllyillä yhtään kypäree näy olevan. - Ei näy, mutta kaikkeehan suapi tilloomalla. Sipe lähtöö perjantaina hakemaan kuormoo tukusta. Siinähän se samalla yks kypäräkkii tulloo pakettiauton kyyvissä. Eli tila-taanko Iekolle nyt yks moppoilijan kypärä? Ei sitten tarvihe pelätä, mitä polliisit sannoo, jos sattuuvat millon siut pyssäyttämmään tien piältä. Kuvankaunis Sirpakin tuli siihen paikalle ja vakuutteli Heinosen mukana, että kyllä Einari kypäränsä halutessaan saisi. Pekka ja Tapani alkoivat olla jo siinä iässä, että hemaisevat neitokaiset eivät jääneet heiltä huomaamatta. Melkeinpä Pekka jo näki Tapa-nin pään päällä ajatuskuplan, että olipa Pertti-setä kerrassaan melkoisen seksipommin

kesäapulaisekseen bongannut. Tissit vain mukavasti heilahtelivat ja peppu somasti keinahteli, kun Sirpa kyykiste-li hyllyjen välissä kahvipaketteihin hintalappuja liimaillen ja maustepurkkeja parempaan järjestykseen laitellen. Pitkät vaaleat hiuksetkin hulmahtelivat ilmassa liikkeiden mukana niin viehättävästi, että ihan heikkoa teki. - Ka pitäskö tuo sitten tilata… Einari murahti tuskin kuuluvalla äänellä, kun Hei-nonen oli antanut hänelle kassasta vaihtorahat. - No ihan ehottomasti siun pittää se tilata! Ethän sie nyt lainkuuliaisena kansalai-sena voi jatkoo mopolla ajamista iliman kypäree. Einari raapi päätään kerran jos toisenkin. Eihän hän muutenkaan erityinen suunpieksäjä ja huuliveikko ollut, mutta tällä kerralla hän näytti olevan aivan erityisen mietteliäs ja totinen. - … niin… onhan se tietysti niinkii… - No sitähän minnäi! Eli laitetaanko tillaus vetämään? Vielä tovin verran Einari mutristeli ryppyisiä kasvojaan ja raapi takaraivoaan. Lä-hinnäkauppiasta tämä jahkaileminen näytti huvittavan niin paljon, ettei hän yhtään ho-puttanut Einaria, vaikka monella muulla asiakkaalla oli vielä ostokset maksamatta. - No kai se sitten on pakko hankkii… Einarilta viimein tuli. - Asia selevä. Tule sitten viikon piästä hakemaan se kypärä. Maksat sen samalla, Heinonen sanoi ja vinkkasi nuorta söpöliiniänsä laittamaan tilauksen muistiin. Einari poistui pihalle hyvästejä sanomatta. Kun hän polki Soliferiaan käyntiin, siinä kuului olevan kiukkuinen tunnelataus mukana. - Oot sie Pertsa kyllä aikamoinen kaupantekijä. Sait myytyy kypärän tuollekkii jiäräpiälle. Tuskin se ois meiltä muilta onnistunu, Tapani lausui, kun oli laittanut tiskille limsapullon ja purkkapaketin maksettavaksi. Heinonen vain myhäili, eikä vastannut mitään. Kun Sirpa käveli virkahuonee-seen joitakin papereita viemään, kauppias taputteli ihan avoimesti ja häpeilemättä hänen takapuoltansa, jonka ääriviivat näkyivät varsin selvästi kireän farkkukankaan läpi. Tieten-kin poikia taas hymyilytti, kun Sirpan ilme oli niin nolostunut ja vaivaantunut ja kun Hei-nonen tuntui olevan vain otettu tästä nuoren naisen reaktiosta. Sellainen heidän Pertti-setänsä oli. Aina hän oli kylän neitokaisilta tissien ja pe-pun kokoa estottomasti kokeillut, kun nämä olivat alkaneet kehittyä tytöistä naisiksi. Jos-takin kumman syystä tämä touhu oli aina Lähinnäkauppiaalle hiljaa vain hyväksytty. Jos-sakin toisessa paikassa ja maailmanajassa Pertti-setä olisi saanut ties kuinka monta syy-tettä seksuaalisesta häirinnästä ja olisi joutunut käpälöimisistään edesvastuuseen. - Ilikesit vielä pelotella Iekkoo polliisilla ja sakoilla. Niin kun nyt tässä käpykylässä viranommaiset pahemmin koskaan ois liikennettä valavomassa. Oonkohan peräti kaks kertoo nähny tiällä kyttäauton, Tapani virkkoi. - Kauppamies on kauppamies… heh heh… Kun Pekka ja Tapani olivat kävelemässä kylän jalkapallokentälle palloa potkimaan, yksi-näinen musta koira käveli heitä vastaan. - Katohan ihmettä. Vielä näkkyy kulukukoiria tälläkii kylällä, Tapani sanoi ja tarjosi Pekalle purukumia. - No mitäs kummallista tuossa nyt on? Ainahan tiällä on liikkunu irrallaan olevia hurttia. Olipa sitten mehtäkanalintujen rauhotusaika tai ei. Eihän sille asialle oo Saloky-län mehästysseurakaan paljon mittään mahtanu. Tiällä kun on ne omat lait monessa muussakii asiassa. Tapani katsoi Pekkaa, korjasi silmälasiensa asentoa ja naurahti. - No etkö muka oo laittanu merkille, että viime aikoina niitä irrallaan kulukevia koi-ria on kuitennii ollu huomattavasti vähemmän kun joskus aikasemmin? - Ka suattaahan se tietysti niinkii olla… - Sitähän tässä on yks sun toinennii kyläläinen ihmetelly, mihin heijän koirasa yhenäkin katos. Ja syykii sitten selevis. Tää Iekkohan niitä koiria siihen Käsämälahen korpimökkiisä houkuttelloo ruuvalla ja juomisella. Ja sitten kun antaa niille siännöllisesti kaiken mualiman makupaloja ja pittää niitä muutennii hyvänä, niin tietennii moni koira jiäpi sinne ihan pitemmäks ajaks. Yks jos toinenkii isäntä on jo joutunu hakemaan hauve-lisa Einarin hoivista. - No mitäs ihmeen touhuu tuo sitten on? Pekka kysyi, kun he olivat jo kääntymäs-sä seurojentalon takana sijaitsevalle jalkapallokentälle. - Elä kuule miulta kysy… Kai se Iekko sitten on niin suuri koirien ystävä, että on valamis ruokkimaan vaikka kaikki kylän rakit siitä pienestä eläkkeestään. Onpahan sitten

jottain seuroo hälläkii. Nuukasti kun elelöö ja kun asumisesta ei tarvihe Pelekosen Jopel-le paljoo muuta maksoo kun sähkölaskut ja tienhoitokulut, niin jiäpihän sitä ylmiärästä rahhoo pienemmästäkii eläkkeestä aina jokunen markka. - Ka niinpä kai. - Vuan puhhuuhan ne kylällä tästä Einarin koiraharrastuksesta vähän muutakii… Tapani virkkoi arvoituksellisesti hymyillen. - Mitäs ne sitten puheloo? Pekka kysyi, vaikka melkein jo arvasi, mitä kaveri ajoi takaa. - Ka niihän nuo sannoovat, että se nuolettaa mulukkuusa niillä koirilla… Kun ei oo emäntee, niin jollakii tavallahan ne omat tarpeesa on hänennii tyyvytettävä. - Taitaa kyllä olla ihan kylän juttuja. Voisin kuvitella, että just joku Kähkösen Terkki tuollasia ihe keksimijjään juttuja puhhuu totena etteenpäin. Ja aina löytyy niitä, jotka ne uskoo. En kyllä nuin paksuu tarinoo usko toveks ihan tältä istumalta. Niin kummallinen ukko kun se Iekko nyt onkii. - Mää tiijä, mää tiijä… Vuan ainahan niissä kylän huhuissa on jokkii osa tottakii, Tapani tokaisi, eikä sen enempää enää asiasta puhunut. III - Ai yli sata markkooko pitäs moisesta muovihökötyksestä maksoo? Einari murahti seuraavana lauantaiaamuna Lähinnäkauppiaalle. Kypärä oli valmiina kaupan tiskillä odottamassa noutajaansa. - No eihän tuo nyt paha hinta oo uuvesta kypärästä, Heinonen yritti sanoa vähän niin kuin anteeksi pyydellen. Einari vain tuhahteli, eikä osannut vähään aikaan sanoa mitään. Kylän poikia ei sattunut juuri silloin olemaan kaupassa karkki- ja limsaostoksilla, mutta Kähkösen Terkki ja Luostarisen Heino istuivat vakipaikoillaan lauantaipäiväänsä kuluttamassa. Jokin rat-toisa tarinatuokio heillä oli ollut meneillään, mutta heidän rupattelunsa katkesi oitis, kun he tajusivat kireäksi muuttuneen tunnelman. Terkki jopa käytti sormea huulillaan, kun Heino oli kai vielä avaamassa suutaan. Täytyihän heillekin lippahattupäisille eläkeikäänsä lähestyville äijille jokin ilo suoda. Oma ilonsa oli tietenkin myös hemaisevan kauppa-apulaisen työskentelyn seu-raaminen, mutta eihän siinä toisekseen ollut enää mitään erityisen uutta. - … kele… tana… tälläsestä pätö muovipotusta pitäs yli satanen pulittoo… ei tule mittään… ei tule mittään… Einarilta pääsi sähähdyksenä tekohampaitten välistä. Jos eivät Einarin palkat olleet hinnan kiroissa, varsin tarkasti hän toisaalta piti omista markoistaan huolen, eikä vahingossakaan törsännyt varojaan ylimääräiseen hu-vitteluun ja hauskanpitoon, jos nyt sätkien polttelua ja muutamien iltakaljojen tissuttelua ei mukaan laskettu. Jos Einari ei saanut määräämäänsä pikkupalkkaa heti käteen, silloin nousi elämä. Kympin seteli oli heti löydyttävä isännän lompakosta tai muuten Einari sai jalat alleen, eikä vähään aikaan samaan taloon jalallaan astunut. ”Minen outtele!” - No tuskinpa sie Iekko suat uutta moppoilijan kypäree mistään sen halavemmalla. Ja kai mie nyt voin siitä hinnasta vitosen tai kympin hintoo tiputtoo. Tai maksat sen vaikka kahessa tai kolomessa erässä, jos tiukkoo tekköö, Lähinnäkauppias koetti sovitella musta kiiltävä tukkansa huolellisesti rasvan avulla kammattuna. Einari puhui normaalisti hieman epäselvästi suhkaen ja sössöttäen, mutta nyt häneltä pääsi parkaisu niin selvästi, että taatusti sen olisi huonokuuloinen vanhuskin ymmärtänyt: - Sie perkeleen rosvo yrität huijata minnuu! Mitenkähän paljon yrität vettee välistä ihelles? Ei tule mittään! - Ka eipä tää kypärä ollu tukussa paljookaan halavempi… Pittäähän siitä hinnasta nyt miullekkii jokunen markka jiähä. - Elä kuule konna yritä yhtään selittee! Tuommosen kypärän nyt ossoo ukko kun ukko tehä vaikka ihe. - Ai niinkö Iekko meinasit tehä? Ja jättäsit tilatun ostoksen maksamatta? Heino-nenkin hieman kiihtyi. - Mie en siun roiston kanssa ennee kauppoja tie! Voin kyllä tään jäläkeen tehä ostokseni vaikka Rauhanniemen kaupassa. - Ai sinne persiiseen asti lähtisit joka ainuun sätkäpussin ja voipaketin takia? - Vaikkapa niinkii! Minnuu ei huijata… helevetti… Kypärä jäi tiskille, ja Einari poistui mopoansa polkemaan ovet paukkuen. - No olipa miehellä tempperamenttii… Heino tokaisi ärrää häpeilemättä sorautta-en, kun enin pöly oli laskeutunut. - Joo. Ei Iekon kanssa pie käyvä leikkimään tietyissä asioissa. On se sen verran ykstotinen eläjä. Muuten sellanen hyssykkä yksikseenpuhelija ja

varpaisiisakahtoja, vuan annahan, kun onnistut hänet kunnolla suututtammaan, Terkki myötäili. Lähinnäkauppias vain hymähti ja pyysi Sirpaa viemään kypärän varastoon. Sitten hän sytytti savukkeen ja koetti olla niin kuin ei olisi ollut millänsäkään äskeisestä epi-sodista, naurahti vain, että kyllähän kypärän varmaan joku toinen mopoukko ostaisi. Tie-tenkin laki oli kieltänyt tupakoinnin kaupan sisällä jo ties kuinka monta vuotta, mutta ei-hän Lähinnäkauppias moisista pikkujutuista välittänyt. Kyläpostin hoitajaa silloin tällöin tuuraileva eläkeikäinen Ikäläisen Veikkokin, eli tuttavallisemmin sanottuna postin Veikko, tuprutteli suoravartista piippua postin tiloissa niin kiivaalla tahdilla, ettei ukosta välillä näkynyt savupilven takaa kuin heikko hahmo virkatuolilla. Postimerkkiin jäi usein kiltaröpöjä ja voimakkaasti tuoksahtavaa piipunhikeä, kun Veikko vetäisi merkkiä valtavaan lerpallaan roikkuvaan alahuuleensa ja löi sen vauhdilla kirjekuoreen tai –korttiin. ”Se ois sitten markka viiskymmentä pennii.” - Niin siinä Pertsa kävi, kun kävit pelleilemmään Iekon kanssa, Heino lausui är-räänsä jälleen sorauttaen. - Ka mitäpä tuosta. Antaa nyt hänen paikkailla kössönturkkii muutama viikko. Ei-köhän se kohta tänne tuas ostoksille tule, kun Soliferissa on pensa vähissä ja kun kaljat on piässy loppumaan muakuopasta. Ja mää tiijä vielä ostaa sen kypäränkii. - Elä usko! Se on tarkka ukko rahoistaan, Terkki sanoi. Tunnelma sitten vapautui, kun Terkille tuli mieleen muuan juttu Einarista. Kun Einarille oli tullut mopon kanssa teknisiä ongelmia, hän oli tärkeänä selittänyt sitä Kähkö-sessä käydessään, joskin suutin oli vahingossa muuttunut siittimeksi hänen puheissaan. ”Helevetti kun mäni se siitin tukkoon. Koko eilisilta mäni siitintä puhistaissa. Vuan nyt on tuas puhas siitin.” IV

Jo seuraavalla viikolla kylällä tiedettiin kertoa, että Mutikaisen Einari oli toteuttanut hurjan aikomuksensa: oli siis tehnyt itselleen kypärän ihan itse. Tietenkin tätä jymyjuttua aluksi hieman epäiltiin, mutta jo kohta yksi jos toinenkin salokyläläinen kertoi nähneensä Eina-rin ajelemassa mopolla jokin ihan kummallinen harakanpesä päässään. Pekalla ja Tapanilla sattui olemaan onnea, sillä yhtenä päivänä he osuivat postin pihalle yhtä aikaa Einarin kanssa. Pokassa oli pitelemistä, kun pojat näkivät Einarin mo-ponsa selässä livenä. Mutta koska he olivat ainakin yleensä vanhempia ihmisiä kohtaan kohteliaita, aivan normaalisti he Einaria tervehtivät, kun tämä lampsi nahkasaappaat na-risten ja pitkä palttoo heiluen postiasioitaan hoitamaan. Elettiin vielä sitä aikaa, jolloin melkeinpä kaikilla maaseudun ihmisillä oli pankki-kirja ja säästötili oman kylän postissa. Kyläpostiin Pekka ja Tapanikin olivat vieneet sääs-töpossujansa tyhjennettäväksi ala-asteikäisinä. Tunnollisille pikkusäästäjille oli toisinaan annettu pieniä palkintojakin, kuten tarroja, mustekyniä ja heijastimia. Tuskin kukaan osasi kuvitellakaan, että joskus vielä tulisi aika, jolloin kaikki pankkiasiat pystyisi hoitamaan ko-tona tietokoneen äärellä pankissa koskaan edes käymättä. Kirjahyllyn kokoisia tietokonei-ta oli nähty lähinnä vain joissakin tieteiselokuvissa. Tuskin Einari oli ehtinyt ovea perässään sulkea, kun Pekka ja Tapani miltei hyök-käsivät mopon tankoon roikkumaan jätettyä epämääräistä möhkälettä katsomaan. - Ei jumalauta! On se sitten totta, että Einari teki ihelleen kypärän, Tapani hihkaisi. Ulko-oven suuntaan välillä vilkuillen he uskaltautuivat tutkimaan Einarin luomus-ta tarkemmin. No eihän sitä nyt kypärän näköiseksi voinut sanoa hyvällä tahdollakaan, mutta kai siinä kuitenkin oli ihan oikea ajatus. Kekseliäänä tee se itse –patuna Einari oli leikannut punaisen muovikanisterin kahteen osaan ja tonkan pohjaosasta hän oli sitten näperrellyt kypärän sisustamalla sen superlonipalasilla ja vanhoilla villasukilla. Leuka-remminkin hän oli tekaissut vanhasta nahkavyöstä. - Onpa ukolla ollu kekseliäisyyttä… tsah hah haa… Jollakii liimalla se on kai nuo pehmusteet kiinnittäny. Ja remmin viritelly paikalleen teipillä ja rautalangalla niin kun Pit-kosen Tarkko konsanaan. Varsinainen keksijämies tää Iekko… tsah hah… Pitäsköhän sen ottoo yhteyttä ihan patentti- ja rekisterihallitukseen… tsah… Tapani hirnui. Vaikka Pekka oli vähän arkaluontoisempi miehenalku kuin muutaman vuoden vanhempi Tapani, tällä kerralla häneltäkin

pääsi kovaäänisiä naurahduksia: - Mitäkähän mahtas polliisit tästä Iekon kypärästä sannoo? Välttäsköhän se sa-kot? Hih… Kun on kuitennii oikee ajatus ollu… Ja varmaan ihan vilipitön yritys nouvattoo lakkii. Hih hih hii… - No ehkä ne antas Iekolle vuan suullisen varotuksen. Ja mänisivät sen jäläkeen maija-auton ohjaamoon nauramaan. Kahohan Pekka, kun Iekko on vielä kirjottoo tokerrel-lu mustalla tussilla kypäräsä kylykeen oman nimesä. Niin kun nyt tuota kukkaan häneltä vahingossa veis… tsah… Kas kun ei ottanu sitä postiin mukkaasa. Ettei myö vuan tätä aarretta hältä varasteta… tsah hah haa… Muutaman viikon Einari ehti herättää hilpeyttä Salokylän teillä kanisterinpuolikas pääs-sään. Sitten Tapanin aina yhtä avulias Kyösti-isä lahjoitti hänelle jostakin huutokaupasta ostamansa vanhan kypärän, eikä Einarin omatekoista kypärää sen koommin enää nähty. Lähinnäkauppias unohti tukusta ostamansa kypärän varastoonsa, mutta kun pari kuu-kautta oli vierähtänyt, Einari tuli jälleen ihan muina miehinä Heinosen kauppaan ostoksil-le, eikä kypärästä koskaan enää keskusteltu kaupanteon yhteydessä. Kun kauppias Heinonen 90-luvun lamavuosina laittoi lopettamisilmoituksen puo-tinsa ulko-oveen ja lähti melkein heti sen jälkeen kokonaan pois Salokylästä, haikeitten loppuselvitysten aikana kypärä löytyi jostakin hyllyjen loukosta aivan iskemättömänä ja alkuperäisessä paketissaan. Jollekin mopoikään tulleelle pojanklopille se sitten annettiin ihan ilmaiseksi, kun koko kauppa piti saada tyhjäksi. Niin paljon kuin Lähinnäkauppiasta olikin aina kritisoitu, melkeinpä tippa linssis-sä monet kyläläiset kävivät hänet hyvästelemässä. Yksi aikakausi oli ikään kuin päättynyt. Tiedettiin yleisesti, että Heinoselle jäi saatavia kymmeniä tuhansia markkoja. Huoletto-muudessaan ja varmaan myös hyväntahtoisuudessaan kauppias oli myynyt tavaraa luo-tolla sellaisillekin asiakkaille, joitten maksukyvystä ja rehellisyydestä ei ollut niin takeita. Einari Mutikainen eleli kylässä vuosituhannen alkuvuosiin saakka, eivätkä hä-nen elämäntapansa juurikaan muuttuneet mihinkään suuntaan. Puoli-ilmainen renki oli kysytty mies salokyläläisten keskuudessa, eikä Einarin koiraharrastukseen ja muihin kummallisuuksiin oikeastaan koskaan sen kummemmin puututtu. Mopostaankaan Einari ei koskaan luopunut, vaikka viimeisinä aikoina hän ajeli sillä jo puolittain sokeana. Mutta eihän Einarille tietenkään tullut edes mieleen, että nääntarkastuksessakin olisi kannatta-nut välillä käydä. ”Jokkainen on laisesa. Kyllä sen Iekonkii kanssa pärjee, kun sen vuan riittävän hyvin tuntoo”, sanottiin. Äkkinäinen saattoi tietenkin säikähtää Einarin edesottamuksista. Jos joku vaikkapa erehtyi seuraamaan liian kauan Einaria tämän huoltaessa työkalujaan, aika tylyn kommentin hän saattoi Einarilta saada. ”Ossoon minä tämän sahan viilata kah-tomattai! Ei tarvihe tulla vahtimaan.”